

Evaluering av nasjonale kompetansetjenester 2015

Kriterier i denne evalueringen bygger på regelverk fastsatt i forskrift om godkjenning av sykehus, bruk av betegnelsen universitetssykehus og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten av 17. desember 2010, kapittel 4, og tilhørende veileder om Godkjenning av nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten, sist revidert 1. mai 2014.

Navn på tjenesten:	Nasjonal kompetansetjeneste for sykdomsrettet underernæring														
Lokalisering:	Oslo universitetssykehus HF														
Tjenestens innhold: Nasjonale kompetansetjenester er et virkemiddel for å bygge opp og spre kompetanse innenfor et spesifikt fagområde. Det skal utarbeides en kort beskrivelse (inntil 100 ord) av tjenestens innhold, formål og avgrensning. Beskrivelsen skal være forståelig for brukere og publikum generelt.															
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ja</th> <th>Nei</th> <th>Ikke oppgitt</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					Ja	Nei	Ikke oppgitt	Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?	X						
	Ja	Nei	Ikke oppgitt												
Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?	X														
Kommentar: Det er forutsatt at alle godkjente nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten er kjent og likeverdig tilgjengelig for alle potensielle brukere. Dette omfatter både pasienter, pårørende helsepersonell og publikum for øvrig. Som ledd i dette er det utarbeidet en beskrivelse av den enkelte godkjente nasjonale tjeneste. Tjenestens beskrivelse er revidert i 2015.															
Kvalitetssystem: Formålet med å etablere en nasjonal kompetansetjeneste, er å utvikle og heve kvaliteten på de leverte tjenestene i hele utrednings- og behandlingsforløpet. For å kunne ivareta dette skal nasjonale kompetansetjenester etablere system for å kunne overvåke behandlingsresultater innenfor kompetansetjenestens ansvarsområde. Dette kan gjøres for eksempel ved bruk av medisinske kvalitetsregistre og biobanker mv.															
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ja</th> <th>Nei</th> <th>Ikke oppgitt</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Er det etablert et system for å overvåke behandlingsresultater?</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					Ja	Nei	Ikke oppgitt	Er det etablert et system for å overvåke behandlingsresultater?		X		Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?		X	
	Ja	Nei	Ikke oppgitt												
Er det etablert et system for å overvåke behandlingsresultater?		X													
Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?		X													
Kommentar: Det vises til arbeidet med å utvikle kvalitetsindikatorer og implementering av felles kvalitetsindikatorer ved alle helseforetak. Det fremgår ikke av årsrapporten om tjenesten har etablert et system som gjør det mulig å overvåke hvordan tjenesten kan påvirke utredning og															

behandling innenfor tjenestens ansvarsområde.

Et kvalitetssystem skal bidra til å få oversikt over status for utredning og behandling av alvorlig syke i dag og hvilke tiltak som bør iverksettes for å heve kvaliteten nasjonalt. Et kvalitetssystem skal være grunnlag for å måle og evaluere effekten av de tiltak som blir iverksatt.

Tjenesten må selv på bakgrunn av sin spesialkompetanse på fagfeltet utvikle et slikt system dersom det ikke allerede finnes. Systemet skal beskrives kort i årsrapport og skal kunne legges frem på forespørsel.

Forskning:

Nasjonale kompetansetjenester skal delta i forskning og etablering/oppygging og deltagelse i nasjonale og internasjonale forskningsnettverk.

Den fremste oppgaven til en kompetansetjeneste er å bygge opp og spre kompetanse. Denne kompetansen må bygge på kunnskap som er vitenskapelig dokumentert. Slik kunnskap fremskaffes gjennom forskning, kunnskapsoppsummeringer og medisinsk metodevurdering m.m. I og med at det primære mål er å bygge opp kompetanse i andre regioner, er det viktig at disse trekkes med i forskningssamarbeid og faglige nettverk.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Drives det forskning ved tjenesten?	X		
Er det etablert forskningsnettverk hvor andre regioner inngår?	X		

Kommentar:

Det rapporteres om forskningsproduksjon. Det vises til flere publiserte vitenskapelige artikler og 2 forskningsprosjekter som pågår.

Direktoratet oppfatter at tjenesten inngår i forskningsnettverk. Som det fremgår over så vil etablering av slike forskningsnettverk bidra til at tjenesten får bygd opp faglige nettverk i og på tvers av helseregionene. Status for dette arbeidet må beskrives nærmere i fremtidige årsrapporter. Nasjonale kompetansetjenester bør ha som en overordnet målsetting at nye forskningsprosjekt trekker med personell fra andre helseregioner og fra andre deler av helsetjenesten.

Kompetansespredning:

En nasjonal kompetansetjeneste er i første rekke etablert for å bygge opp og spre kompetanse. Dette skal skje innenfor en rimelig tidshorisont. For å oppnå ønsket effekt innenfor en tidsplan, kreves et systematisk arbeid. Alle nasjonale kompetansetjenester skal derfor utarbeide en plan for kompetansespredning. En slik plan skal bygge på en analyse/karlegging av behov og virkemiddel, og er et verktøy til å oppnå tjenestens resultatmål.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Har tjenesten utarbeidet en plan for kompetansespredning?	X		

Kommentar:

Tjenesten deltar i grunnutdanning av helsepersonell og rapporterer om ulike aktiviteter knyttet til kompetansespredning til helsepersonell, andre faggrupper og allmennheten.

Tjenesten har utviklet en egen hjemmeside. Her fremgår det at tjenesten er organisert som et nasjonalt nettverk. Den faglige referansegruppen uttaler at tjenesten fungerer godt som støtte for aktiviteter i alle regioner. Det vises til ordningen med desentraliserte delte stillinger. Dette er ikke nærmere beskrevet i årsrapport.

Tjenesten arbeider for å få til e-læringskurs for å kunne nå flere og bidrar med veiledning til sykehus som utarbeider ernæringsstrategi.

I årsrapport for driftsåret 2014 fremgår det at tjenesten har utarbeidet en plan for kompetansespredning for 2014 – 2015. Denne er ikke omtalt i denne årsrapporten. Som det fremgår av vår tilbakemelding ved fjorårets evaluering skal alle nasjonale tjenester utarbeide en plan for kompetansespredning. For kompetansetjenester er denne et helt sentralt verktøy for å nå resultatmål for tjenesten. Det skal utkvitteres årlig at tjenesten har en slik plan og at denne er utarbeidet i tråd med beskrivelsen over.

Resultatmål:

Nasjonale kompetansetjenester etableres for å bygge opp og spre kompetanse innenfor et spesifikt fagområde innenfor en rimelig tidshorison. Kompetansetjenesten skal utarbeide resultatmål for de oppgaver som er tillagt tjenesten og et system for å dokumentere oppnådde resultat. Resultatmål for tjenesten skal være operasjonaliserbare og skal kunne måles.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det utarbeidet resultatmål for tjenesten?			X

Kommentar:

Alle nasjonale tjenester skal utarbeide resultatmål for sin virksomhet. Det fremgår ikke av årsrapport for tjenesten om det er utarbeidet overordnet resultatmål for tjenesten.

Krav til utarbeidelse av resultatmål for tjenesten fremgår av direktoratets tilbakemelding ved fjorårets evaluering og beskrivelsen over. Det skal fremgå av hver årsrapport om tjenesten har utarbeidet resultatmål. En nærmere beskrivelse av resultatmålene for tjenesten og status på måloppnåelse skal kunne legges frem på forespørsel.

Referansegruppe:

Det skal oppnevnes en faglige referansegrupper for alle nasjonale tjenester. Gruppens fremste oppgaver er å bidra til at de nasjonale tjenestene blir drevet i tråd med intensjonen og at de avgir årlig rapportering fra sitt arbeid. Oppgaver, sammensetning og funksjon fremgår av referansegruppens mandat og regelverk for ordningen.

Ja Nei Ikke oppgitt

Er det oppnevnt referansegruppe til tjenesten?	X		
Har referansegruppen godkjent tjenestens årsrapport?	X		
Representerer leder av referansegruppen en annen helseregion enn den region hvor tjenesten er lokalisert?	X		
Er alle helseregioner representert i referansegruppen?	X		
Har referansegruppen brukerrepresentasjon?	X		
Er det vurdert deltagelse fra andre aktører i referansegruppen?			X

Kommentar:

Tjenesten har en bredt sammensatt faglig referansegruppe. Referansegruppen har godkjent tjenestens årsrapport. Det vises til referansegruppens tilbakemelding.

Selv om nasjonale kompetansetjenester i spesialisthelsetjenesten ofte vil ha et hovedfokus på spesialisthelsetjenesten, er det forutsatt at nasjonale kompetansetjenester skal utvikle og heve kvaliteten på de leverte tjenestene i hele utrednings- og behandlingsforløpet. I henhold til veilederen er det «et mål å sikre at kompetansen desentraliseres og spres i hele helsetjenesten, herunder til primærhelsetjenesten og andre tjenesteytere, brukerne og befolkningen».

Stadig flere alvorlig syke pasienter får mye av sin behandling i primærhelsetjenesten. Både den faglige referansegruppen og direktoratet etterlyser et større fokus på hvordan en skal klare å stimulere helsetjenestene i kommunene til økt deltagelse. Direktoratet foreslår i den anledning at denne faglige referansegruppen bør utvides med representanter fra primærhelsetjenesten.

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling:

Helsedirektoratets vurdering er basert på opplysninger gitt i årsrapport fra tjenesten og kommentarer gitt av den faglige referansegruppen. Vurderingstema bygger på regelverk for ordningen.

Det vises til kommentarer gitt for det enkelte punkt i denne evalueringen.

Denne tjenesten er etablert for å gjøre andre gode på sykdomsrelatert underernæring ved utredning og behandling av alvorlig sykdom. Det er kompetansetjenesten selv som bør ha de beste forutsetninger til å vite eller finne ut hvilke tiltak som bør iverksettes og hvordan en måler effekten av tiltakene. Tjenesten skal gjennom årsrapport gi en tilbakemelding på status for dette arbeidet og hvilke resultater man oppnår. De parametere som fremgår av årsrapport er sentrale for en slik årlig tilbakemelding ved at tjenesten bekrefter at en følger opp intensjonen med etablering og drift av nasjonale kompetansetjenester. Dersom tjenesten ikke kan vise til resultater, skal det vurderes om tjenesten skal videreføres i den formen man driver eller legges ned.

Etter sitt andre driftsår er denne tjenesten godt i gang med å løse sitt nasjonale oppdrag. Den faglige referansegruppen er positive i sin tilbakemelding. Det er imidlertid viktig at tjenestens

virksomhet gjenspeiles i årsrapporten på en hensiktsmessig måte.

Direktoratet minner om at det i tråd med regelverk for etablering og drift av nasjonale tjenester er varslet at det skal gjennomføres en mer helhetlig gjennomgang av nasjonale tjenester i 2017. Tjenestens oppfyllelse av krav iht regelverk og dokumentert effekt av tjenesten vil være sentralt for denne gjennomgangen.

Konklusjon: Tjenesten anbefales videreført

250416 arl